

**Vabariigi Valitsuse määruse
„Muti maastikukaitseala kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ja kehtestada ala kaitsekord. Käesoleva määrusega muudetakse Muti maastikukaitseala piire ja kaitsekorda ning kehtestatakse selle ala uus kaitse-eeskiri.

Muti maastikukaitseala asub Viljandi maakonnas Tarvastu vallas Muksi külas ning Karksi vallas Hirmuküla ja Mäeküla külas.

Määrusega moodustatakse Natura 2000 võrgustikku kuuluvale Muti loodusalale siseriikliku kaitse tagamiseks Muti maastikukaitseala ja kehtestatakse kaitse-eeskiri. Ala piiride ja kaitsekorra muutmise on tinginud vajadus tagada paremini loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide kaitse.

Muti maastikukaitseala võeti esimest korda kaitse alla Viljandi maakonnavalitsuse 21. augusti 1990. a määrusega nr 296 „Loodushoiust Viljandi maakonnas” Muti järvede maastikukaitsealana, mis muudeti Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 1998. a määrusega nr 2 „Kullamäe, Muti ja Varese mägede maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade ning välispiiri kirjelduste kinnitamine” Muti maastikukaitsealaks. Kaitseala kehtiv kaitse-eeskiri kehtestati Vabariigi Valitsuse 17. mai 2007. a määrusega nr 145. Kehtiva kaitse-eeskirja kohaselt jääb kaitsealale kaks järve: Muti järv ja Muti Umbjärv. Vabariigi Valitsuse 5. mai 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” kohaselt kuulub ala Natura 2000 võrgustikku ja on osa Muti loodusalast. Sellest tulenevalt on vaja tagada loodusdirektiivi nõuete täitmine, sh Muti loodusala kaitse-eesmärgiks olevate elupaikade ning kaitsealuste liikide soodne seisund.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialist Karel Kask (tel 447 7386, e-post karel.kask@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise peaspetsialist Taavi Tattar (tel 786 8371, e-post taavi.tattar@keskkonnaamet.ee), eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna jurist Madina Talu (tel 627 2178, e-post madina.talu@keskkonnaamet.ee). Ekspertdihinnangu on andnud Ingmar Ott, keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse alla võtmise põhjendus

2.1. Kaitse alla võtmise eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Muti maastikukaitseala (edaspidi *kaitseala*) kaitse-eesmärk on kaitsta ja tutvustada piirkonnale iseloomulikku maastikku, väärtuslikke metsakooslusi, Muti järve, Muti Umbjärve ja Mäeküla järve. Eesmärk on ka alal esinevate kaitsealuste liikide väikese vesiroosi (*Nymphaea candida*) ja valge vesiroosi (*Nymphaea alba*) ning loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide kaitse. Elupaigatüüpidest esinevad kaitsealal looduslikult rohketoitelised järved (3150)⁴, huumustoitelised järved ja järvikud (3160), allikad ja allikasood (7160) ning

okasmetsad oosidel ja moreenkuhjatistel (9060 – sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt loodusdirektiivi lisale I, tärniga (*) on tähistatud esmatähtis elupaigatüüp).

Vastavalt looduskaitseseaduse §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus.

Kaitseala kaitse all olemise eelduseks on alale eesmärgiks seatud väärtuste tüüpilisus ning nende ohustatus ja haruldus.

- Tüüpilisus – piirkonnale omane ja tüüpiline maastik, Lõuna Eesti ürgoruveergudel ja moreenküngaste jalameil ning Sakala kõrgustiku äärealadel esinevad allikad ja allikasood, Kesk- ja Lõuna-Eestile tüüpilised okasmetsad oosidel ja moreenkuhjatistel.
- Ohustatus ja haruldus – elupaik III kategooria kaitsealustele taimeliikidele väike vesiroos (*Nymphaea candida*) ja valge vesiroos (*Nymphaea alba*). III kaitsekategooriasse arvatakse liigid, kelle arvukust ohustab elupaikade ja kasvukohtade hävimine või rikkumine ja kelle arvukus on vähenenud sedavõrd, et ohutegurite toime jätkumisel võivad nad sattuda ohustatud liikide hulka.

III kategooria kaitsealused taimeliigid väike vesiroos (*Nymphaea candida*) ja valge vesiroos (*Nymphaea alba*) on nii välimuselt kui ka omadustelt väga sarnased liigid, mis Eesti punase raamatu andmetel on ohulähedases seisus. Mõlemad vesiroosid on suurte, südajate ujuvate lehtedega mageda vee taimed. Sobivateks elupaikadeks on järvede kaldavööndid ja sopid, tiigid, jõgede käärud ja vanajõed ning sobivaks kasvusügavuseks pool kuni paar meetrit. Mõlemad liigid taluvad ka kuigi palju saastunud vett, kuid kindlasti vajavad kasvamiseks ja paljunemiseks toitainerikast ja soojaveelist keskkonda. Kuigi praegu on vesiroosid üle Eesti laialdaselt levinud, võib nende arvukus ohutegurite toime jätkumisel vähenema hakata. Eelkõige võib see juhtuda liigile sobivate elupaikade hävimise või rikkumise ja taimede ärakorjamise tõttu.

- Nõukogu direktiivist 92/43/EMÜ loodusliku loomastiku ja taimestiku kohta (edaspidi *loodusdirektiiv*) tulenev rahvusvaheline kohustus – loodusdirektiivi ülesanne on kaitsta ohustatud elupaigatüüpe ja liike ning nende elupaiku, samuti aidata kaasa looduse mitmekesisuse säilimisele ja taastamisele. Direktiivi artikli 6 punkti 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel kehtestada direktiivi lisades nimetatud elupaigatüüpide ning liikide ja nende elupaikade kaitseks kaitsemeetmed, mis vastavad nende elupaigatüüpide ja liikide ökoloogilistele nõudlustele. Loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpidest esinevad kaitsealal looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumusetoitelised järved ja järvikud (3160), allikad ja allikasood (7160) ning okasmetsad oosidel ja moreenkuhjatistel (9060).

2.2. Loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekus

Kaitstavat ala laiendatakse tulenevalt vajadusest tagada alal esinevate koosluste ja elupaikade säilimine ning looduslik mitmekesisus. Kaitseala laiendamise, kehtestatud välispiiri, tsoneeringu ning kaitsekorra muutmise ja täpsustamisega tagatakse piirkonnale iseloomuliku maastiku kaitse.

Samuti tuleb tagada projekteeritavale kaitsealale jääva Natura 2000 võrgustikku kuuluva

Muti loodusala kaitse-eesmärkide soodne seisund. Praegu on osa loodusalast riikliku kaitseta, kehtiv piiranguvööndi kaitsekord ja kaitstava ala välispiir (osad allikasood jäävad osaliselt kaitsealalt välja) ei ole loodusdirektiivi täitmiseks piisav. Eksperdi hinnangus Muti maastikukaitseala välispiiri ja tzoneeringu ning kaitsekorra muutmise eelnõule märgiti, et kaitsealal leidub ka vana loodusmetsa (9010*) kriteeriumitele vastavaid elupaiku. Selliste koosluste osakaal kaitsealal ei ole siiski märkimisväärne ja seetõttu vanade loodusmetsade kaitset eraldi kaitse-eesmärgiks ei seata. Ala kaitse alla võtmise ja laiendamisega kaitstakse ja säilitatakse ligikaudu 70 ha looduslikult rohketoitelisi järvi (3150)⁴, 2 ha huumustoitelisi järvi ja järvikud (3160), 26 ha allikaid ja allikasoid (7160) ning 46 ha okasmetsi oosidel ja moreenkuhjatistel (9060).

Kaitseala laiendamisega võetakse kaitse alla varem kaitsealalt osaliselt välja jäänud soolade kompleksid. Ligikaudu 29 ha väärtuslike laane-, salu, ja soovikumetsa arvati varasemast piiranguvööndist Mäeküla sihtkaitsevööndisse, et paremini tagada nende metsatüüpide kaitse ja säilimine läbi koosluste loodusliku arengu tagamise.

Samuti tagab kaitseala laiendamine ja alal kehtestatav kaitsekord seal esinevate III kategooria kaitsealuste liikide valge vesiroosi ja väikese vesiroosi kaitse.

Kaitsealaga liidetav Muti loodusalal paiknev Mäeküla järv, mis vastab loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaiga looduslikult rohketoitelised järved (3150) kriteeriumitele, kuulub üheksakümne Eesti suurima järve (üle 50 ha) hulka, olles oluline nii maastikuliselt, loodusressurssidelt kui ka loodusdirektiivi elupaigana. Kompleksed uuringud Mäeküla järves on näidanud elustikurühmade väga suurt liigilist mitmekesisust nii planktoni, taimede, põhjaloomade kui ka kalastiku osas. Lisaks kaitsealustele taimeliikidele valge vesiroos ja väike vesiroos on hea tasakaal veesiseste ja ujuvlehtetega taimede vahel. Taimeliikide arv on suurem, kui keskmiselt Eesti järvedes – 42. Ka kalastik on rikkalik. Eksperdi hinnangus Muti maastikukaitseala välispiiri ja tzoneeringu ning kaitse-eeskirja muutmise eelnõule on välja toodud, et viimasel uuringul leiti järvest 8 kalaliiki (haug, ahven, kiisk, koha, koger, latikas, mudamaim ja särg).

Alal esinevad ka II kategooria kaitsealustest loomaliikidest suurvidevlane (*Nyctalus noctula*), põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*) ja pargi-nahkhiir (*Pipistrellus nathusii*) ning III kategooria kaitsealustest loomaliikidest rohukonn (*Rana temporaria*) ja harilik kärnkonn (*Bufo bufo*). Siiski ei ole neid liike eraldi kaitse eesmärgina nimetatud, sest alal kehtestatav kaitsekord tagab ka nende liikide ja neile sobivate elupaikade kaitse ja säilimise.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

Kaitseala tüübiks on valitud maastikukaitseala, kuna peamine kaitse eesmärk on säilitada väärtuslikud maastikuelemendid nagu järved, oosid ja metsamaastik. Hoiualana ei ole mõistlik ala kaitse alla võtta, sest hoiuala kaitsekord ei võimalda rakendada mitut piirangut, mis on ala kaitse eesmärgiks olevate liikide ja elupaigatüüpide soodsa seisundi saavutamiseks ja säilitamiseks vajalikud (näiteks sõiduki, maastikusõiduki ja ujuvvahendiga sõitmine, majandustegevuse keelamine, uue maaparandussüsteemi rajamine, maavarade kaevandamine, raietegevuse reguleerimine). Maastikukaitseala moodustamine võimaldab sätestada konkreetseid keelud ja regulatsioonid, mis on vajalikud kaitse eesmärkide saavutamiseks. Püsielupaigana kaitstakse ainult konkreetse liigi elupaika, mitte erinevate väärtustega looduskompleksi.

2.4. Kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piirid

Kaitseala piiritlemisel on lähtunud põhimõttest, et kaitsealasse on hõlmatud kaitset vajavad loodusväärtused ja loodusväärtustele vajalik puhver ning ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Seetõttu on piiritlemisel kasutatud selgepiirilisi ja ajas vähe muutuvaid objekte (metsasihid, kraavide kaldad, mõõdistatud maaüksused). Kaitseala piir on kantud kaardile kasutades alusena Eesti põhikaarti (mõõtkava 1:10 000) ja maakatastri andmeid seisuga juuni 2013.

Kaitseala on praegu 90,8 ha suurune (Muti maastikukaitseala), kaitse-eeskirja muutmise järgselt suureneb kaitseala pindala 67,2 ha võrra, millest 63 ha moodustab Mäeküla järve peegel. Seega on kogu projekteeritava kaitseala suurus 157,9 ha, millest 106,7 ha kuulub piiranguvööndisse ja 51,2 ha kuulub sihtkaitsevööndisse. Eramaid on kaitsealal ligikaudu 46 ha, millest umbes 8 ha võeti kaitse alla ja arvati sihtkaitsevööndisse, ning umbes 38 ha jäi piiranguvööndisse, kus kaitsekord rangemaks ei muutunud. Piirimuudatuste tõttu arvati kaitsealalt välja umbes 2,5 ha eramaid. Riigimaad on kaitsealal ligikaudu 48 ha. Ülejäänud kaitseala osa, ligikaudu 63 ha (Mäeküla järv), on jätkuvalt riigi omandis olev maa.

Kaitseala välispiiri määramisel lähtuti sellest, et kõik kaitse eesmärgiks olevad väärtused (elupaigatüübid ning kaitsealused liigid, nende elupaigad ja kasvukohad) oleksid tervenisti maastikukaitseala koosseisus. Piiritlemisel lähtuti ka sellest, et piir oleks üheselt arusaadav ja looduses tuvastatav. Piiritlemisel arvestati ka olemasoleva Muti maastikukaitseala ja Muti loodusala välispiiridega.

Muti maastikukaitseala koosneb kahest lahustükist. Kaitseala põhjapoolsemal lahustükil asub praegu kaitse all olev Muti maastikukaitseala. Välispiiri määramisel on arvestatud olemasoleva kaitseala piiriga. Põhjapoolse lahustüki piiritlemiseks kasutati põhikaardile kantud teede ja kraavide servi, kõlvikute piirjooni ja katastriüksuste piire, kusjuures teede korral on piiriks nende kaitsealapoolne serv ja kraavidel väline serv. Välispiirile jäävad teed jäeti kaitsealast välja, kuna nendel liikumine ja nende hooldamine ei ohusta kaitsealale jäävaid loodusväärtusi. Samas jäeti kraavid kaitseala koosseisu, et vältida või vähendada võimalikke kuivendamistest ja kraavide hooldamisest tingitud negatiivset mõju alal esinevatele kooslustele. Välispiiri määramisel põhjapoolse lahustüki idaosas on kasutatud ka mõttelisi sirgeid. Välispiir kulgeb mööda mõttelisi sirgeid katastriüksusel Õisu metskond 174 (79702:001:0125), ühendades Kiini katastriüksuse (79702:001:0092) lõunapoolse nurga ja Kallaste katastriüksuse (79702:001:0047) idapoolse nurga ning Kallaste katastriüksuse (79702:001:0047) idapoolse nurga ja Tanni katastriüksuse (79702:001:0212) läänepoolse nurga.

Kohati on piiri muudetud, et loodusväärtused jääks kaitsealale kogu ulatuses. See on vajalik loodusväärtuse tervikliku kaitse ja säilimise tagamiseks. Sellest tulenevalt korrigeeritakse kaitseala piiri elupaigatüübi allikad ja allikasood (7160) osas, kuna praegu jääb osa nimetatud elupaigast kaitseala piiridest välja. Seetõttu laieneb kaitseala piir osaliselt kinnistutel Muksi 1 (60001:005:0430), Kukese (60001:005:0564) ja Sambla 1 (60001:005:0030). Nimetatud laiendusosa arvatakse sihtkaitsevööndisse. Samas jäetakse kaitseala koosseisust välja Sambla 1 kinnistu kõige idapoolsem nurk, kuna sinna jääb ligikaudu 2,5 ha suurune majandatud metsaosa, mis ei ole elupaigatüübina kõrge väärtusega.

Kõige olulisem välispiiri muudatus on Mäeküla järve liitmine kaitsealaga (lõunapoolsem lahustükk). Eraldi lahustükina liidetakse kaitsealaga Mäeküla järv, mis vastab elupaigatüübile looduslikult rohketoitelised järved (3150). Kaitseala koosseisu arvatakse ainult järve peegel ehk see osa järvest, mis kuulub loodusalana juba Natura 2000 võrgustikku. Järve kaitse seisukohalt on olulise tähtsusega ka järvega piirnevad alad, kuid neid siiski kaitsealaga ei liideta, sest looduskaitsealade ja veeseaduse alusel kehtestatud piirangud veekaitsevööndi ja ehituskeeluvööndi ulatuses tagavad ümbritsevate alade minimaalse negatiivse mõju järvele.

Vööndite piiritlemine

Kaitsealal on üks sihtkaitsevöönd ja üks piiranguvöönd kahe lahustükina. Sihtkaitsevööndi piiritlemisel on arvestatud elupaigatüübi okasmetsad oosidel ja moreenkuhjatistel (9060) tunnustega alade ning laane-, salu, ja soovikumetsa koosluste paiknemist kaitsealal. Seetõttu muudetakse kaitsealal seni kehtinud tsoneeringut ja väärtuslikumad metsakooslused arvatakse sihtkaitsevööndisse, kuna neid kooslusi ei ole võimalik piiranguvööndi režiimiga kaitsta. Sihtkaitsevööndisse arvatakse kaitseala põhjapoolsema lahustüki lõunapoolsem osa, kus sihtkaitsevööndi lääne-, ida- ja lõunapiir ühtib kaitseala välispiiriga. Sihtkaitsevööndi põhjapiirina on kasutatud katastriüksuste piire.

Kaitseala piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse. Kaitsealal on Muti piiranguvöönd, mille kaitse eesmärk on järvede, maastikuilme ja elustiku mitmekesisuse säilitamine. Piiranguvööndisse jäävad järved ja järvede ümbruse maastik. Kaitseala laiendus Mäeküla järve osas tsoneeritakse piiranguvööndisse, kuna kaitsealaga liidetakse ainult järvepeegel ja piiranguvööndi kaitsereežiim on järve kaitseks piisav.

2.5. Kaitsekord

2.5.1 Kaitsekorra kavandamine

Kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ning kaitseala tsoneeringu ja kaitse eeskirja kohta koostatud eksperdiarvamust (Ingmar Ott, 2012).

Kaitse eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagavad kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi ja säilimise ning oleksid seega proportsionaalsed saavutatavale efektile.

Vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele on kaitseala tsoneeritud ühte piiranguvööndisse ja ühte sihtkaitsevööndisse.

Seniste kaitseala piiride muutmiseks ja kaitsekorra uuendamiseks tunnistatakse käesoleva määrusega kehtetuks Vabariigi Valitsuse 15. mai 2007. a määrus nr 145 „Muti maastikukaitseala kaitse-eeskiri”, et vältida topeltkaitset.

Käesolev kaitse-eeskirja eelnõu ei reguleeri kaitsealal adru varumist, sest seda kaitsealal ei leidu.

2.5.2. Kaitsekorra üldpõhimõtted

Kaitse-eeskirja kohaselt on inimestel lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi, püüda kala ning pidada jahti kogu kaitsealal. Väikese grupi inimeste viibimine

ning marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste korjamine ei kahjusta olulisel määral kaitseala elupaiku. Jahipidamine ja kalapüük ei ole keelatud, kuna see ei sea otseselt ohtu kaitseala elustikku ega kahjusta olulisel määral ka muid kaitseala loodusväärtusi. Ajalist liikumispiirangut ei ole kehtestatud, kuna kaitsealal ei esine teadaolevalt sigimisaegse häirimise suhtes tundlikke kaitsealuseid liike.

Kaitsealal on lubatud rahvaürituste korraldamine, kusjuures rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Ettevalmistatud kohaks peetakse ka kaitsealale jäävaid teid ja radu. Hetkel ettevalmistatud puhkekohti ja lõkkeasemeid kaitsealal ei ole. Rahvaürituste osalejate arvu piiramine on vajalik liigse inimkoormuse ohjamiseks koormustundlikes elupaikades. Suur inimhulk võib kahjustada elupaiku ja pinnast ning suurendada reostuskoormust.

Telkimine ja lõkke tegemine on kaitsealal lubatud ainult paigas, mis on selleks ette valmistatud ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistatud. Kaitsealal hetkel ettevalmistatud ja tähistatud lõkkekohti ei ole. Telkimine ja lõkke tegemine tuleb koondada selleks ettevalmistatud kohtadesse, et vältida pinnase kahjustamist paikades, kus esineb väärtuslik elupaik. Võrreldes kehtiva kaitse-eeskirjaga kustutakse eeskirjas säte, mis lubas telkida ja lõket teha õuemaal, sest alale ei jää ühtegi õuemaad. Sellele erisusele puudub sisuline vajadus, sest kaitse eemärgist lähtuvalt ei ole lubatud kaitsealale uusi eluasemeid rajada.

Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud töödel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel ning maatulundusmaal metsa- või põllumajandustöödel. Piirang kehtestatakse alal esinevate elupaigatüüpide kahjustamise ja pinnasekahjustuste vältimiseks. Erandid on lubatud, et võimaldada hädaolukordades tegutsemist ja kaitsealal vajalikku tegevust.

Kaitseala vetel on lubatud sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga sõitmine. Sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud töödel ja kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Sisepõlemismootoriga ujuvvahendid tekitavad suurel kiirusel lainetust, mis mõjutab veekogu kallast ja veekogus elutsevaid liike. Vähendamaks mõju veealade elustikule on nendel sisepõlemismootoriga sõidukitega sõitmine keelatud. Samuti suureneb sisepõlemismootoriga ujuvvahendi kasutamisega kütuse- ja õlireostuse oht järvele. Sisepõlemismootoriga ujuvvahendi kasutamise osas on võrreldes kehtiva kaitse-eeskirjaga tehtud leevendus, kuna nende liikumiskiirus ja müratase ning võimalik kaasnev reostusohu on väike. Muti järvel ja Muti Umbjärvel on kõrged või soised kaldad, mistõttu on paadiga järvele pääsemine keerukas, mõnevõrra suurem huvi paadiga sõitmiseks on ilmselt Mäeküla järvel, kuid eeldatavalt ei kaasne järvedel sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga liiklemisega kaitseala loodusväärtustele olulist negatiivset mõju.

2.5.3. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Tegevused, mis on keelatud, kui selleks ei ole kaitseala valitseja nõusolekut, on määratud looduskaitseaduse § 14 lõike 1 alusel. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud

muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks, seada projekteerimistingimusi ja anda ehitusluba, rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja vee erikasutusluba ning ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks, jahiulukeid lisasöötä.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel ei kahjusta tegevus kaitseala kaitse eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas. Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil kui keskkonnamõju hindamise järelevalvajal on õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatud tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

Praktikas on tingimuste seadmine kõige enam kasutatav võtte, millega välditakse kaitsealadel majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, saavutades looduskaitse ja arendushuvide ühitamise.

2.5.4. Sihtkaitsevöönd

2.5.4.1. Sihtkaitsevööndi eesmärgid

Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujunevate looduslike koosluste ja elupaikade säilitamiseks. Kaitsealal on Mäeküla sihtkaitsevöönd (51,4 ha), mille kaitse eesmärk on maastikuilme ja metsaökosüsteemide säilitamine, väärtuslike elupaigatüüpide soodsa seisundi saavutamine ning elupaikade loodusliku arengu tagamine.

2.5.4.2. Lubatud tegevused sihtkaitsevööndis

Sihtkaitsevööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse eesmärgile, loodusliku veerežiimi taastamine, maaparandussüsteemide hoiutööd ja olemasolevate rajatiste hooldustööd. Üldiselt on sihtkaitsevööndis parimaks kaitsemeetmeks metsakoosluste kujunemine looduslike protsesside kaudu. Samas võib oosimetsades osutada vajalikuks metsa valgustingimuste parandamine, mistõttu annab kaitse-eeskiri võimaluse kaitseala valitseja nõusolekul koosluste kujundamiseks. Loodusliku veerežiimi taastamine on võimaldatud, et vajaduse korral parandada alal esinevate märgalade seisundit, mida on kahjustanud kuivendamine. Kaitseala läbivad eesvooluna toimivad kraavid. Kuna mittetoimivad maaparandussüsteemid võivad tekitada kahju ka väljaspool kaitseala, siis on nende maaparandussüsteemide hoiutööde tegemine kaitseala valitseja nõusolekul lubatud. Olemasolevate rajatiste hooldustööd on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud, et võimaldada vajaduse korral purunenud või kannatada saanud rajatise parandada ja regulaarselt hooldada.

2.5.4.3. Keelatud tegevused sihtkaitsevööndis

Sihtkaitsevöönd peab tagama elupaikade loodusliku arengu, seetõttu on seal keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine ja uute ehitiste püstitamine, välja arvatud tehnovõrgu rajatise rajamine või tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitseala tarbeks. Tehnovõrgu rajatise püstitamine võib olla vajalik kohtades, kus sihtkaitsevöönd piirneb teega. Samuti arvestatakse vajadusega paigaldada kaitseala tähiseid. Keelatud on ka uute maaparandussüsteemide rajamine, kuna see kahjustaks sookoosluste looduslikku arengut.

2.5.5. Piiranguvöönd

2.5.5.1. Piiranguvööndi eesmärgid

Kaitseala piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse. Kaitsealal on Muti piiranguvöönd, mille kaitse eesmärk on järvede, maastikuilme ja elustiku mitmekesisuse säilitamine.

2.5.5.2. Lubatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, biotsiidi ja taimekaitsevahendi ning väetise kasutamine põllumaal. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud tee või tehnovõrgu rajatise rajamine, tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitseala tarbeks ja paadisilla ehitamine. Tehnovõrgu rajatise püstitamine võib olla vajalik liinide maakaablisse paigaldamiseks. Samuti arvestatakse vajadusega paigaldada kaitseala tähiseid. Paadisilla rajamine on võimalik ainult hoolega läbikaalutud kohta, kus ei kaasne kaldajoone ega järve elupaiga kahjustumist. Kaitsealal on mitu väikest paadisilda, mis on vajalikud ja sobivad sisepõlemismootorita ujuvvaheandiga järvel käimiseks, ujuvvaheandi kinnitamiseks, kalastamiseks ja ujumiseks. Paadisilla rajamisel tuleb jälgida, et paadisillale oleks tagatud hea juurdepääs, uue juurdepääsu rajamisega ei tohi kaasneda loodusväärtustele negatiivset mõju. Kaitsealal asuvad veekogud on looduslikud ja määratud Natura elupaigatüüpideks. Kaldajoone suuremahulise muutmisega ja veekogu veetaseme muutmisega võivad kaasneda negatiivsed mõjud elupaikadele ja väljakujunenud vee-elustikule. Seetõttu on need tegevused lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, kes osaleb tegevuste kavandamisel ja teostamise planeerimisel kaalutusotsuste kaudu ning konkreetsest olukorrast lähtuvalt. Kaldajoone muutmise vajadus võib tekkida paatide vettelaskmiskoha rajamisel. Veetaseme muutmine kaasneb veekogu paisutamisel või veekoguga ühenduses olevate kraavide süvendamisel. Eelkõige võib veetaseme muutmise vajalik olla üleujutuste ärahoidmiseks järveäärsetel aladel, millest tingitud negatiivne mõju võib ulatuda ka kaitsealast väljapoole. Raiete tegemisel metsamaal tuleb säilitada puistu liikide ja vanuse mitmekesisus. Elustiku mitmekesisuse säilitamiseks tuleb jätta raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit raiest puutumata puid, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alaliseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid. 20 tihumeetri ulatuses puude säilitamise nõue tagab puistus enne raiet esinenud liikide (samblad, samblikud, seemed, putukad jt liigirühmad) säilimise ning uue puistu tekkimisel asurkonna jätkusuutlikkuse.

Uuendusraie on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul, arvestades teatud tingimusi. Turberaie on lubatud kuni 5 ha suuruse langina, lageraie on lubatud ainult kuusikutes ja hall-lepikutes kuni 1 ha suuruse langina. Uuendusraie nimetatud tingimustel jätab kaitseala valitsejale võimaluse teha otsuseid vastavalt kaitseala hetkeolukorrale ja seisundile, mis aitab säilitada kaitseala loodusväärtuste soodsat seisundit. Lageraie lubamise eesmärk on ennekõike

anda võimalus metsa majandamiseks, kus metsamajanduslikult ja metsakaitseks pole turberaie kasutamine otstarbekas. Lageraie on mõistlik lubada hall-lepikutes, sest nende puistute eluiga on väiksem ja loodusliku uuenduse teke kätkeb või juurevõsus kiire. Maksimaldelt 1 ha suuruse langi valikul sai määravaks optimaalsus loodusliku mitmekesisuse ja maastikuilme säilimise eesmärgist lähtudes. Loodusväärtuste säilimiseks ning kaitse eesmärgi saavutamiseks on tarvis tagada metsade looduslähedane majandamine, jäljendades looduslike metsa uuenemise viise, millest tulenevalt on kaitsealal lubatud turberaie kuni 5 ha suuruse langina. Veer-, häil- ja aegjärkne raie on lubatud suuremal alal kui lageraie, et luua majandatavates metsades paremad uuendamise- või uuenemistingimused. Lisaks reguleeritakse langi suurusega peaauglikult majandamise intensiivsust, mis aeglustab metsamaastiku killustumist ja võimaldab seetõttu liikidel levida. Turberaie ja muude metsamajanduslike tööde läbiviimisel on tarvis tagada metsakoosluste soodne seisund. Lageraie ja turberaie tegemine kaitseala piiranguvööndis tingimustel, millega säilib koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus, ei kahjusta piiranguvööndi peamist kaitse eesmärki – maastikuilme säilitamist.

2.5.5.3. Keelatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on keelatud uue maaparandussüsteemi rajamine, maavara kaevandamine, puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine, biotsiidi ja taimekaitsevahendi ning väetise kasutamine väljaspool põllumaad, roo varumine külmumata pinnasel ja uute ehitiste püstitamine. Keelatud on ka puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Puidu kokku- ja väljavedu on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud juhul, kui pinnas seda võimaldab. Need piirangud on kehtestatud järgmistel põhjustel. Piirangud on vajalikud looduse mitmekesisuse ja kaitsealuste liikide elupaikade säilitamiseks, et vältida kaitsealal esinevate koosluste looduslikkuse vähendamist. Uue maaparandussüsteemi rajamine muudab ümbritsevate alade veerežiimi. Kuna kaitse eesmärkide säilitamiseks ja taastamiseks ei ole vajalik uute maaparandussüsteemide rajamine, siis on uue maaparandussüsteemi rajamine keelatud. Roo varumine külmumata pinnasel ning puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt on keelatud taimekaitse- ja pinnasekahjustuste vältimiseks. Puhtpuistu kujundamine ja energiapuistu rajamine rikub metsakoosluste looduslikku tasakaalu ega võimalda liikide ja vanuse mitmekesisuse säilimist. Ka biotsiidi ja taimekaitsevahendi ning väetise kasutamine väljaspool põllumaad mõjutab koosluste looduslikku tasakaalu ja elustiku mitmekesisust. Kaitseala koosluste looduslikku seisundit pole võimalik säilitada, kui rajatakse loodusliku metsa asemele energia- või puhtpuistuid, kasutatakse taimekaitsevahendeid, biotsiide või väetiseid. Piiranguvööndis on keelatud ka uute ehitiste püstitamine, kuna ehitustegevuse mõju ei võimalda tagada ala kaitse eesmärkide saavutamist. Uute ehitiste püstitamise piirang on vajalik, kuna tegemist on looduskaitsealaga ja uue ehitise rajamine võib kahjustada väärtuslikke elupaiku.

3. Menetluse kirjeldus

Kaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek toimus 15.08.–30.08.2013 Keskkonnaameti Pärnu kontoril ning Karksi ja Tarvastu Vallavalitsuses. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta ilmus 12.08.2013 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht ja kohalikes ajalehtedes Sakala ja Pärnu Postimees. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus

kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 12.08.2013.

Looduskaitseseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti kaitsealal paikneva 9 kinnisasja 10 eraomanikule ja Riigimetsa Majandamise Keskusele, Tarvastu ja Karksi Vallavalitsusele ning Viljandi Maavalitsusele teade kaitse-eeskirja eelnõu avaliku väljapaneku kohta. Muu hulgas tehti ettepanek avaliku arutelu mitte korraldada. Arutelu korraldamiseks avaliku väljapaneku jooksul ettepanekut ei esitatud. Lisaks saadeti avaliku väljapaneku infot sisaldavad loodusobjekti kaitse alla võtmise teated ka Mäeküla järvega piirnevate kinnistu omanikele. Avaliku väljapaneku jooksul esitati eelnõu ja eelnõu seletuskirja kohta kokku neli ettepanekut ja arvamust. Kokkuvõtte avaliku väljapaneku ajal esitatud ettepanekutest ja arvamustest ning kaitseala valitseja seisukoht esitatud ettepanekutele on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Ettepanekud ja arvamused seoses Muti maastikukaitseala moodustamisega

	<i>Arvamuse esitaja nimi ja seos eelnõuga</i>	<i>Arvamuse kokkuvõte</i>	<i>Menetleja otsus</i>
1.	<i>Valdur Kilk</i>	1. Olemasoleva paadisilla remont samades piirides ei peaks nõudma kooskõlastust ega nõusoleku taotlemist. 2. Kaldaääre maakividega kindlustamine hoone (saun) pikkuses osas ei peaks olema kaldajoone muutmine. 3. Järve vaba veeni pääsemiseks näiteks 3–4 meetri laiuse koridori roost käsitsi puhtaks niitmine ning puhtana hoidmine (st korduvalt käsitsi niitmine) võiks olla lubatud ka jäävabal ajal, et kitsal juurdepääsuribal roost vabaneda.	1. Paadisilla remondiks ei ole Keskkonnaameti nõusolek vajalik. Juhul, kui paadisilda soovitakse rekonstrueerida suuremas mahus (laiendada või ehitada pikemaks), siis looduskaitseaduse § 14 lg 1 p-de 7 ja 8 kohaselt on Keskkonnaameti nõusolek vajalik projekteerimistingimuste ja ehitusloa andmiseks. 2. Looduskaitseaduse § 38 lg 4 p-st 2 tulenevalt ei laiene ehituskeeld kalda kindlustusrajatisele, ning kaldaääre maakividega kindlustamine sauna pikkuses osas ei ole kaldajoone muutmine. 3. Lubatud on roo varumine külmunud pinnasel ning selleks ei ole kaitseala valitseja nõusolek vajalik.
2.	<i>Ülle Kuldkepp</i>	1. Lisada kaitse-eeskirja piiranguvööndi lubatud tegevusena loodusliku veerežiimi, sh järve veepeeglipinna ja kaldajoone taastamine ja hoidmine. 2. Lisada piiranguvööndis lubatud tegevusena maaparandussüsteemide hoiutööd ja olemasolevate	Looduskaitseadusest tulenevalt ei ole veerežiimi taastamine piiranguvööndis keelatud tegevus. Piiranguvööndis lubatakse kaitseala valitseja nõusolekul veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmist. Looduskaitseadusest tulenevalt ei ole maaparandussüsteemide hoiutööd ja olemasolevate rajatiste hooldustööd piiranguvööndis

		<i>rajatiste hooldustööd.</i>	<i>keelatud tegevus.</i>
3.	<i>Andres Liinat</i>	<i>Alustada Muti maastikukaitseala kaitsekorralduskava ettevalmistamisega ning planeerida tegevusi, mis välistaksid elukeskkonna halvenemise.</i>	<i>Muti maastikukaitseala kaitsekorralduskava koostamist alustatakse 2014. aastal.</i>
4.	<i>Mati Madal</i>	<i>Kustutada lõkkeasemega puhkekoha kohta käiv informatsioon Muti maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu seletuskirja punktis 2.5.2. (Kaitsekorra üldpõhimõtted). Liigse reostuse tõttu soovitakse nimetatud puhkekoht likvideerida.</i>	<i>Puhkekoht lõkkeasemega jääb olemasolevale Muti maastikukaitsealale. Arvestades asjaolusid, et puhkekoht asub eramaal ning puhkekoha ümbruses (sh järves) on tihti prügi, mida peab koristama maaomanik, siis ettepanekut arvestatakse.</i>

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud EÜ Nõukogu direktiiviga 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomisse annab panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, millisel määral leidub tema territooriumil loodusdirektiivis nimetatud looduslikke elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj” lisa 1 punkti 2 alapunktiga 235 on Natura 2000 võrgustiku loodusalaks esitatud Muti loodusala, mis hõlmab Muti maastikukaitseala. Seetõttu tuleb Muti maastikukaitsealal tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

Muti loodusala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 12. novembri 2007. a otsusega 2008/24/EC, millega võetakse vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade teine ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri C(2007) 5402 all, ELT L 12, 15.1.2008, lk 118–382). Viimati ajakohastati boreaalse biogeograafilise piirkonna loodusalade nimekirja Euroopa Komisjoni 16. novembri 2012. a otsusega 2013/27/EL, millega võetakse vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade kuues ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri C(2012) 8229 all, ELT L 24, 26.01.2013 lk 464–642).

Pärast määruse jõustumist tehakse Euroopa Komisjonile ettepanek Muti loodusala piiride muutmiseks.

Muti loodusala piiride muutmisel lisanduvad Natura 2000 võrgustiku alade hulka Muksi 1 ja Kukese kinnistud.

Loodusala osakaal suureneb Muti 15 kinnistul ja loodusala osakaal väheneb Kiini kinnistul.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrus aitab paremini tagada maastiku ning ohustatud ja haruldaste elupaigatüüpide ja liikide kaitse. Kehtestatav kaitsekord arvestab ala eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Uue kaitse-eeskirja kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Muti maastikukaitseala territoorium on juba osaliselt riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ja riigiasutuste ning kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta. Maamaksuseaduse § 4 lõike 2 kohaselt makstakse kaitseala piiranguvööndi maalt maamaksu 50 protsenti maamaksumäärast. Maamaksu laekumise osas on arvestatud asjaolu, et ala on osaliselt kaitse all. Maamaksu laekub Karksi vallale vähem ligikaudu 29 eurot aastas. Kuna Tarvastu valla territooriumil Muti maastikukaitseala ei laiene ja Tarvastu valla territooriumil paiknev Muti maastikukaitseala on kogu ulatuses piiranguvöönd, siis maamaksu Tarvastu vallale vähem ei laeku.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Eramaid on kaitsealal ligikaudu 46 ha, millest umbes 8 ha jääb sihtkaitsevööndisse ja umbes 38 ha piiranguvööndisse, riigimaad on kaitsealal ligikaudu 48 ha. Ülejäänud kaitseala osa, ligikaudu 63 ha (Mäeküla järv), on jätkuvalt riigi omandis olev maa. Kaitseala kaitse-eeskirja menetlemise ajal ei laekunud ühtegi ettepanekut maa riigile omandamise kohta. Kuna kaitsealale ei jää kinnistuid, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, siis kinnisasja riigile omandamise kulutusi kaitseala moodustamisega ei kaasne.

Hooldamist ja taastamist vajavaid poollooduslikke kooslusi kaitsealal ei esine, seega nii

poollooduslike koosluste hooldamiseks kui ka taastamiseks makstavaid kulutusi ei teki.

Kaitsealal asub ka kas osaliselt või täielikult metsaga kaetud eramaid. Natura 2000 erametsamaa toetuse määr piiranguvööndis, hoiualal ja projekteeritaval alal asuva ühe hektari metsaala kohta on 60,08 eurot aastas ja sihtkaitsevööndis 109,93 eurot hektari kohta aastas.

6. Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Määruse vaidlustamine

Käesoleva määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministeeriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Ministeeriumid on kooskõlastanud eelnõude infosüsteemis EIS eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.

Keit Pentus-Rosimannus
Keskkonnaminister